

Vrijdag 2 november 1917 – ochtendeditie

Londen, 1 november. Officieel avondbericht: Vandaag is het vijandelijke geschut ten oosten en ten noorden van Ieper geducht in touw geweest. Onze artillerie heeft een aantal geconcentreerde bombardementen op vijandelijke stellingen in het gebied van de slag gericht. Anders niets van belang.

Londen, 1 november. De admiraliteit meldt: Gisteren is door marinevliegtuigen een aanval ondernomen op het vliegveld van Sparappelhoek. Daar wolken ten dele de doelen verduisterden, was het moeilijk de resultaten waar te nemen. Er werden verschillende offensieve patrouilletochten ondernomen, waarbij een vijandelijk toestel werd neergeschoten. Al onze vliegtuigen keerden onbeschadigd terug.

Havre, 1 november. Ter gelegenheid van de verjaardag van de slag aan de IJzer heeft generaal de Ceuninck, minister van oorlog, ons een interview toegestaan. De minister zegde: Toen de slag aan de IJzer in 1914 eindigde, telde het strijdende leger slechts 60.000 man, waarvan 32.000 infanteristen. Het materiaal en de uitrusting verkeerden in een jammerlijke toestand; de munitie was uitgeput en de levensmiddelen bijna nihil. Doch van april 1915 af namen de troepen deel aan de glorierijke gevechten bij Steenstrate. Het front van 20 km, dat de 31^e juli 1916 werd bereikt, bevatte meer dan 400 km aan loopgraven en verbindingswegen en verscheidene honderden kilometer aan spoorlijnen en versperringsdijken. Dezelfde bedrijvigheid heerste achter het front.

Indien het leger tot dusver geen operaties op grote schaal heeft ondernomen, komt dit omdat het niet alleen het ogenblik heeft te bepalen, waarop de krijgsverrichtingen moeten worden ingezet. Het maakt deel uit van een samenstel van krachten en treedt op als

innerlijke schakel, volgens een gemeenschappelijke opvatting en nauwkeurig opgestelde plannen. Het heeft deze meer ondankbare dan glorieus rol, welke het werd toebedeeld, met dapperheid vervuld. Doch het heeft zojuist bewezen, door op schitterende wijze deel te nemen aan de laatste offensieven in Vlaanderen, dat het gereed is om de vijand los te trekken. Zeker van zichzelf en van zijn bondgenoten en vol vertrouwen in de overwinning, zal het Belgische leger als steeds zijn plicht schitterend vervullen.

Belgische geïnterneerden.

Op de katholieke begraafplaats te Amersfoort is gisterenmiddag een gedenksteen onthuld, bevattende de namen van de in Nederland gestorven Belgische geïnterneerden. De plechtigheid werd bijgewoond door generaal de Lanoy, ritmeester Beynen, als vertegenwoordiger van kolonel Oosterman, commandant van het kamp te Zeist, het dagelijks bestuur van de gemeente Amersfoort, de heren Omer Buyse, Wagemans en Franqui, leider van het Steuncomité, vele Nederlandse en Belgische officieren en Belgische geïnterneerden.

Nadat de Belgische vlag, welke de steen dekte, was weggenomen, werd een bloemstuk neergelegd. Met het oog op Allerzielen werden er geen toespraken meer gehouden.

Het Nieuwsblad van Antwerpen deelt het volgende mede over de luchtaanval op Antwerpen van zondag 28 oktober, waarover onze correspondent al schreef:

Een eerste aanval had plaats om 9 u 30 zondagavond, een tweede rond 12 uur (Duitse tijd), toen boven de stad zwaar geronk van vliegmachines hoorbaar werd en de doffe slagen van het afweergeschut de bevolking waarschuwend in het oor klonk. Weldra

echoden de zware ontploffingen van vallende bommen over de gehele stad en stroomden de mensen angstig de straat op. Komend van het westen beschreven de vliegtuigen, waarschijnlijk vier in aantal, een wijde boog over de stad en strooiden uit grote hoogte een 40-tal bommen over verschillende wijken van de stad, waardoor enorme materiële schade is aangericht, maar tevens 45 personen gedood en ongeveer 120 gewond zijn.

De meest geteisterde wijken zijn op de Dam: de Maasstraat, Ekerenstraat en Vaartdijk-Zuid, waar enkele huizen vernield werden.

Op de St. Paulusplaats: in de Crauwelengang, Oude Manstraat, Lange Schipperskapelstraat (waar bijna alle huizen verwoest werden), St. Pietersvliet, in deze wijk vielen ook de meeste slachtoffers.

In de 6^e wijk: in de Schupstraat, Ploegstraat, Pelikaanstraat, Hoveniersstraat. In de Pelikaanstraat werd het grote gebouw van de Diamantclub getroffen, dat geheel verwoest werd.

Op het Zuid: de Brederodestraat, Jozef Liesstraat, Montignystraat, Zuiderlei, Cuylitsstraat, Belegstraat. De Jozef Liesstraat in deze wijk is het meeste getroffen, daar zijn tientallen huizen geheel verwoest.

In de Dierentuin is het Aquarium getroffen. Juist bij het ontploffen van deze bom was de grote concertzaal in de Dierentuin, waarin thans een cinema gevestigd is, geheel met zondagspubliek gevuld, toen bij het springen der ruiten het publiek in dolle angst naar buiten stormde en honderden onder de voet geraakten, waardoor zeer velen min of meer ernstig gekwetst werden. In de Grote Statie zijn alle ruiten van de overkapping stuk geslagen.

Uit alles blijkt, dat het doel van de aviateurs de Zuidstatie was, de Middenstatie en de grote Entrepotstatie "Dam". De richting van het Schipperskwartier naar de omgeving van de Zuidstatie bleek voor de

aanval het meest gewichtige punt, daar dit punt ligt aan het einde van de grote Boulevard, de Zuiderlei en in de nabijheid van de zuidelijke havens. Het is door een uitgebreid net met die havens verbonden en bezit een zeer groot emplacement. Er lopen van daar lijnen naar het Middenstation, naar Boom, Mechelen en Oude God, in aansluiting met Lier, Brussel en Gent.

In een tot het publiek gerichte bekendmaking heeft de gouverneur van Brabant de gemeentelijke overheden en de Belgische bevolking ten laste gelegd, dat ze "door hun gebrek aan saamenhorigheidsgevoel" zouden hebben bijgedragen tot de onloochenbare en betreurenswaardige mislukking van de aardappeldienst door het Duitse bestuur ingericht.

Leden van kamer en senaat der Belgen hebben daartegen op 2 oktober bij de gouverneur-generaal in België geprotesteerd. Ze vragen, of dit ophitsen van de behoeftige klassen tegen hun overheid een voorzichtige tactiek is en of het van edelmoedigheid getuigt, mensen te beschuldigen, van wie men weet, dat ze zich niet vrij kunnen verdedigen. Maar bovendien achten zij die aantijgingen allerminst gegrond. De Belgische parlementsleden betogen nl., dat het Duitse bestuur de medewerking der vanzelf ontstane intercommunale verenigingen en gemeentelijke provianderingsdiensten voor bescherming, aankoop en verdeling van de inlandse voortbrengselen van de hand heeft gewezen. Na de mislukking van de brandstofvoorziening, die naar het oordeel van de parlementsleden alle haardsteden van het nodige zou hebben voorzien, werd de opeising en verdeling van de landbouwvoortbrengselen aan door het Duitse bestuur opgerichte "centrales" toevertrouwd. Het protest leidt uit een en ander af, dat het Duitse bestuur de Belgen heeft verhinderd, zelf daarvoor te zorgen en stelt het verantwoordelijk voor de mislukking, nu het de leiding van de voorziening met aardappelen, kolen, suiker, haver,

olie, vetten en cichorei zelf in handen had genomen; dat zowel het vergaren van levensmiddelen als het bedrog vrij spel zullen hebben en de bevolking in België, zo rijk aan steenkool en aardappelen, koude en honger zal lijden, daar beide zullen ontbreken.

Daartegenover nam het Duitse bestuur in de Belgische begroting de volgende posten te zijnen bate op: 16 miljoen voor het Duitse bestuur in België; 10 miljoen voor het Duitse beheer van de spoorwegen; 11,5 miljoen voor het Duitse beheer van de openbare werken; zeven miljoen tot dekking van de kosten van een bestuurlijke scheiding, waarvan het land niet wil weten, enz.

Het protest vervolgt dan zo:

“Deze posten zijn geenszins gerechtvaardigd, vermits Duitsland maandelijks, ondanks onze protesten, 60 miljoen oorlogsschatting heft, naar het voorwendt, tot dekking van de kosten, door de bezetting veroorzaakt. Uit dit enorm bedrag moeten voornoemde bedragen worden voldaan. Hoe kan men overigens verklaren, dat de Belgische begroting, zelfs gedeeltelijk, de kosten zou moeten dekken van productieve diensten, als de spoorwegen en de posten, terwijl de ontvangsten in hun geheel, zonder rechtvaardiging of afrekening, door uw bestuur worden behouden?”

Onze protesten nopens al deze punten zijn des te meer gegrond, nu uw bestuur, ten einde een door dergelijke lasten bezwaarde begroting in evenwicht te houden, niet enkel in 1916 voor ongeveer 27,5 miljoen frank nieuwe belastingen heeft ingevoerd, maar daarenboven nog onlangs een belasting op de roerende goederen heeft in het leven geroepen, een belasting, die ten enenmale met het bestaande belastingsstelsel strijdt en klaarblijkelijk de door de Haagse Conventie aan de bezettende mogendheid toegekende rechten overschrijdt.

Is het overigens denkbaar, dat men, in volle oorlog, de inventaris van de particuliere fortuinen zou willen opmaken?

Het eindigt zo:

“Gebruik makend van het door artikel 21 van de grondwet gehuldigde recht, hebben de ondergetekenden, senatoren en volksvertegenwoordigers, de eer u voorgaande overwegingen en protesten voor te leggen en te vragen, ten eerste, dat de inrichting van de dienst der rekvisities en de distributie van de inlandse eetwaren zou worden toevertrouwd aan Belgische overheden en Belgische instellingen; ten tweede, dat de gewraakte posten uit de begroting van 1918 worden gelicht en de nieuwe belastingen ingetrokken.”

Vrijdag 2 november 1917 – avondeditie

Berlijn, 2 november. Officieel: De artillerieactie in Vlaanderen was gisteren in het stroomgebied van de IJzer, in het bijzonder bij Bikschote, hevig. Tussen het Houthulsterbos en de Leie werd een levendig vijandelijk belemmeringsvuur op onze gevechtszone onderhouden. Vijandelijke verkenningsaanvallen mislukten op verscheidene plaatsen van het front.

Londen, 1 november. Officieel: Gisteren overdag hebben onze vliegers 5 en 's nachts nog 2,5 ton bommen geworpen op vliegkampen in de buurt van Kortrijk, het vliegkamp Gontrode en de spoorwegstations van Roeselare, Torhout en Kortrijk. Van de aangevallen treinen is er een ontspoord en de andere geheel vernield.

Vijandelijke toestellen zijn er (getal ontbreekt – redactie) geveld; wij missen er 9.